

Eldreølgen – eller er det en bølge?

Ipsos MMI Fagdag
Oslo 30. august 2012

Helge Brunborg
Gruppe for demografi og levekår
Forskningsavdelingen
Statistisk sentralbyrå

Hva preger befolkningsutviklingen i Norge i dag?

Demografiske utfordringer

- Høy befolkningsvekst
- Høy innvandring
- Sentralisering
- Aldring

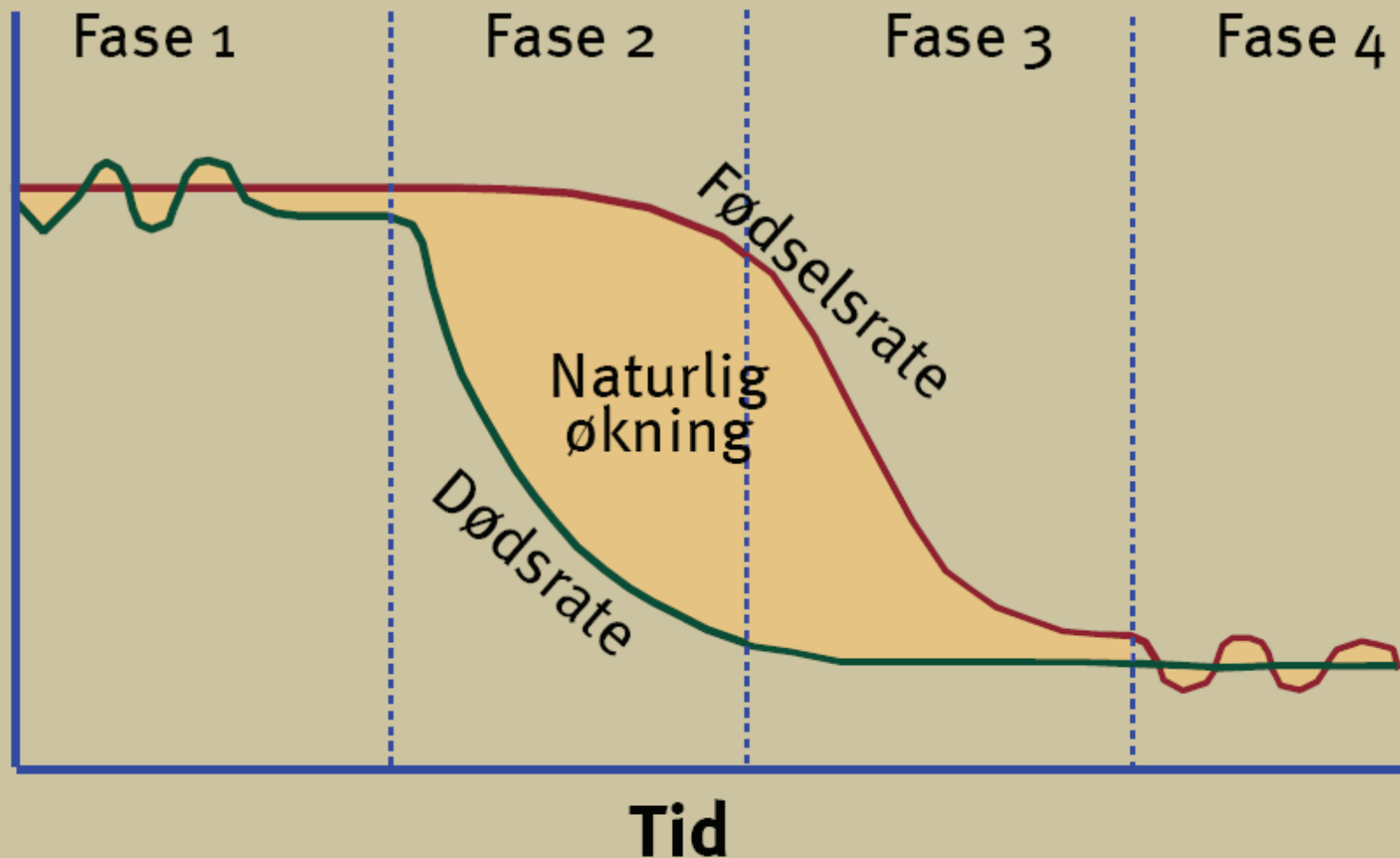
Befolkningens aldring

- ... dvs. økende andel eldre ...
- skyldes nesten to hundre års demografisk utvikling, spesielt:
 - stigende levealder siden begynnelsen av 1800-tallet
 - færre barn per kvinne siden slutten av 1800-tallet
- Den demografiske overgang
 - Overgangen fra høy dødelighet og fruktbarhet til lav dødelighet og fruktbarhet

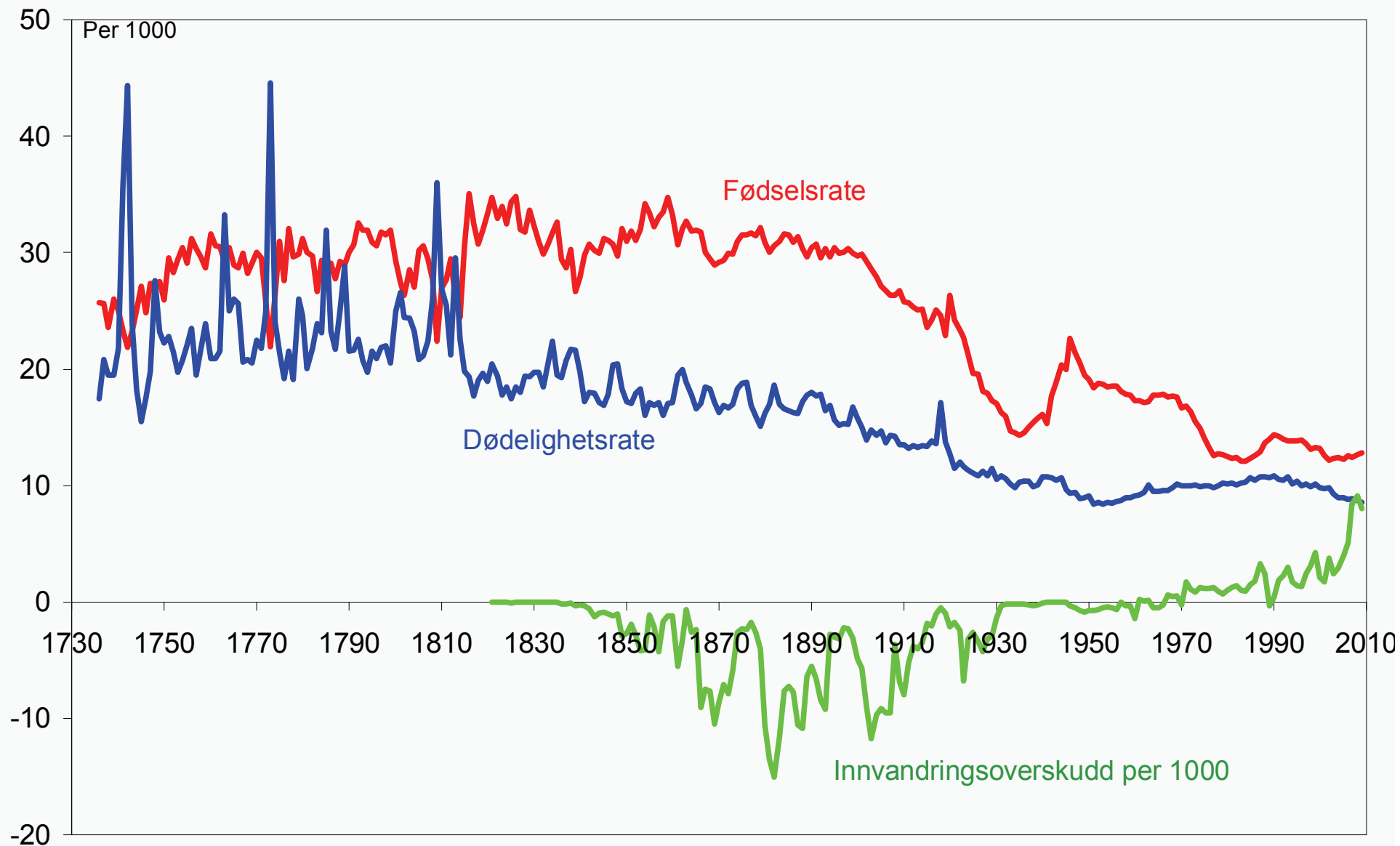
Den demografiske overgang

Overgangen fra høy dødelighet og fruktbarhet til lav dødelighet og fruktbarhet.

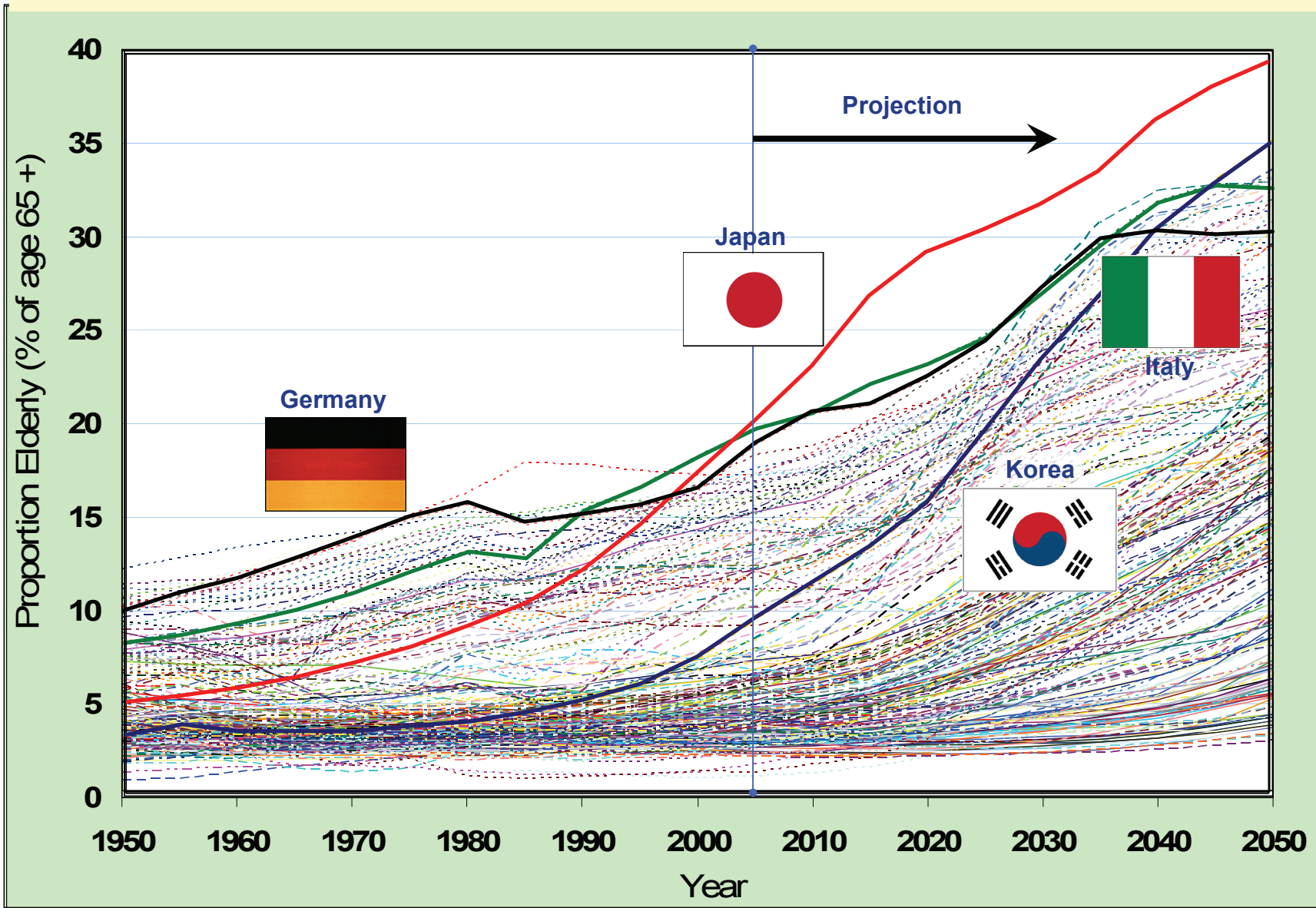
Fasene i den demografiske overgangen

Den demografiske overgang i Norge

World Comparison of Prop. Elderly: 1950-2050

Source: United Nations, *Census*, NIPSSR(2006), Population Projection for Japan:2006-2055.

Nye befolkningsframskrivninger fra SSB

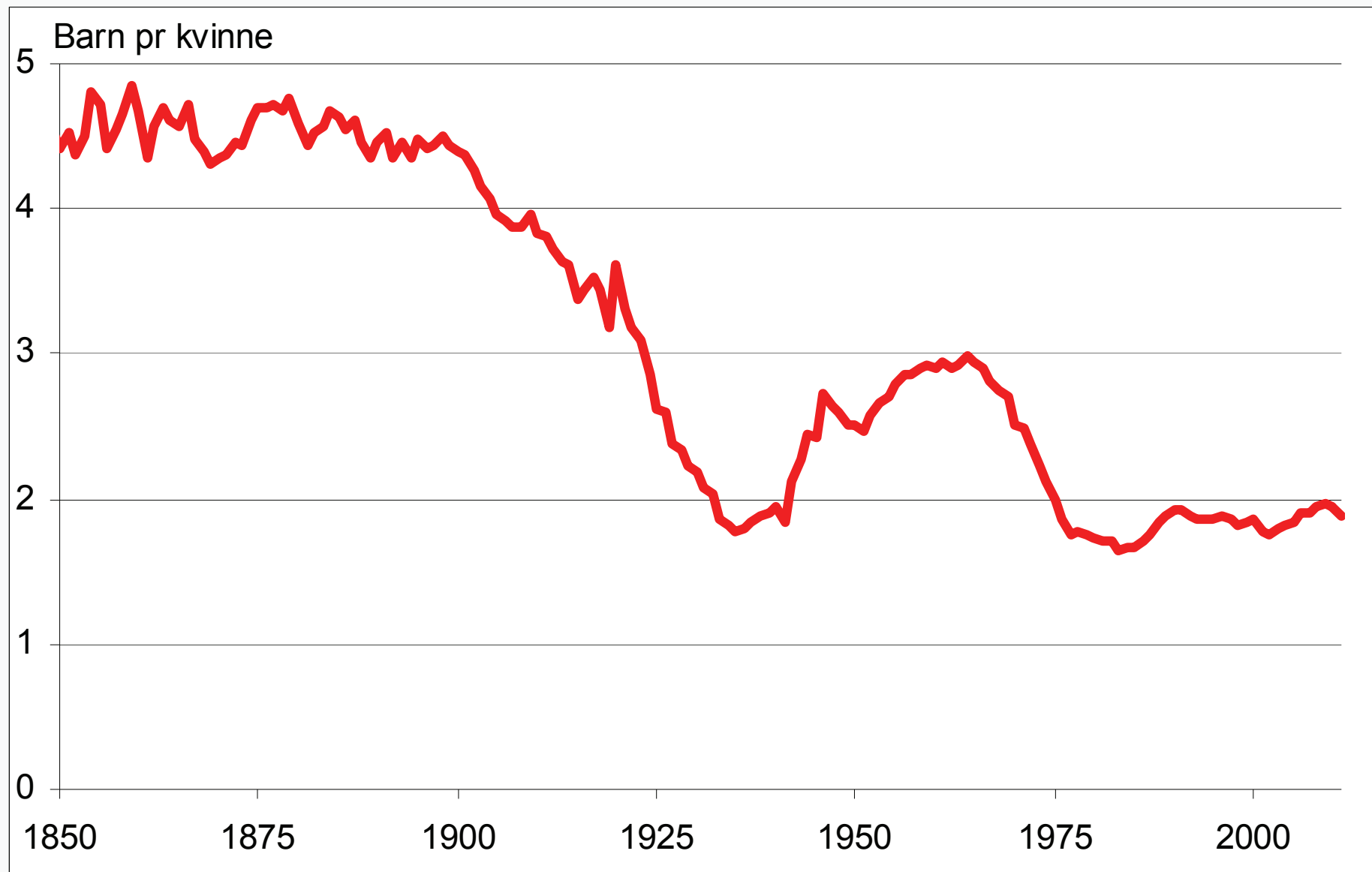
20.6.2012

- Hele befolkningen til 2100
- Fylker og kommuner til 2040
- Oslos bydeler til 2040
- Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre til 2100

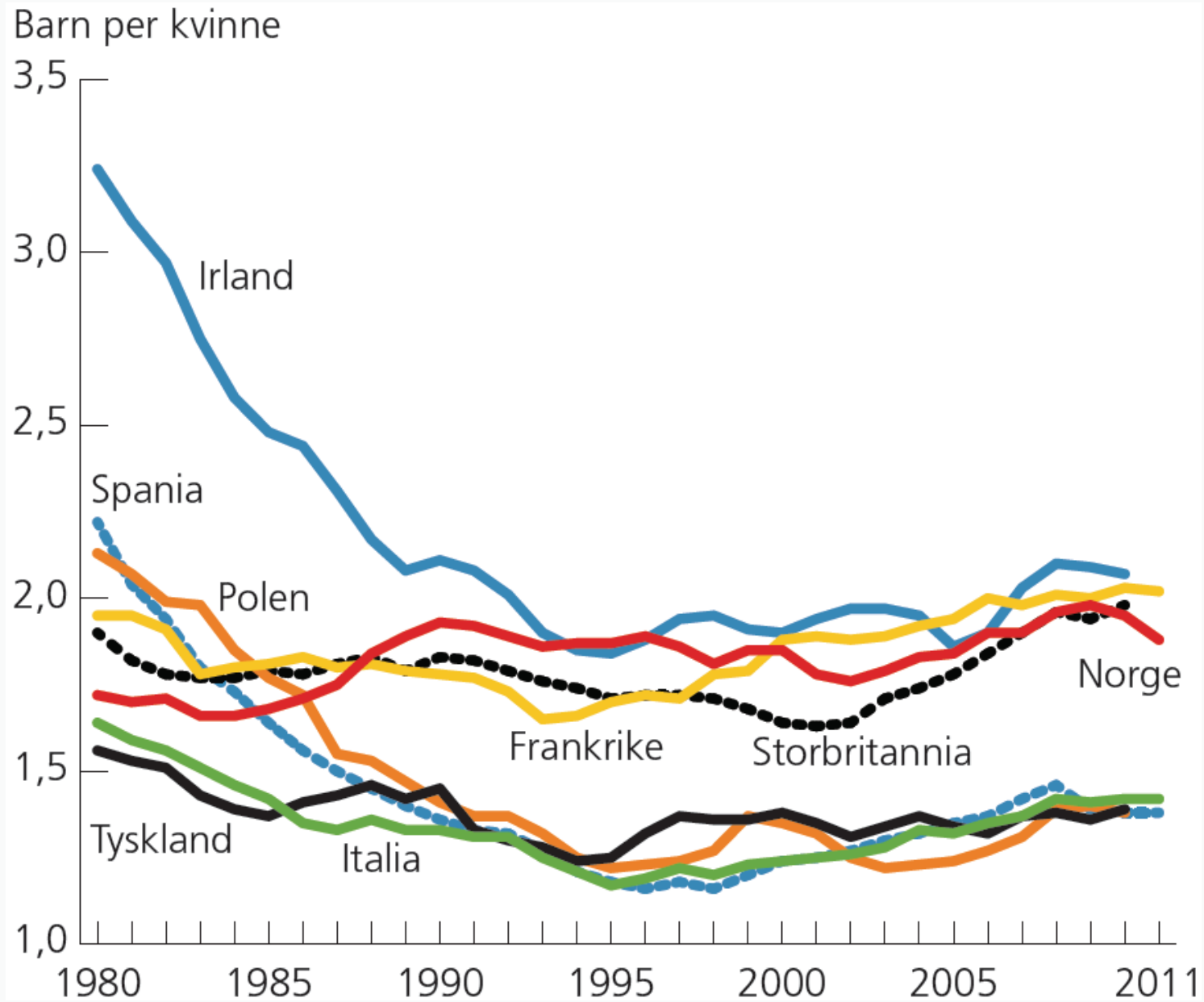
Regional framskriving av befolkningen

- Befolkningen etter kjønn, alder (0...119 år) og kommune
- Framskriving ett år om gangen fra 1. januar, på grunnlag av overlevelsessannsynligheter, utflyttinger og innflyttinger, og fødsler blant kvinner 15-49 år
- Forutsetninger om:
 - Fruktbarhet (barnetall per kvinne)
 - Dødelighet (levealder)
 - Innenlands flyttemønster
 - Innvandring
 - Utvandring
- Bare demografiske variable
 - bortsett fra for innvandringen
- Tre eller fire alternativer for hver komponent:
 - **L**av, **M**iddels og **H**øy
 - Samt **K**onstant (for levealder) og **0** (flyttinger og migrasjon)

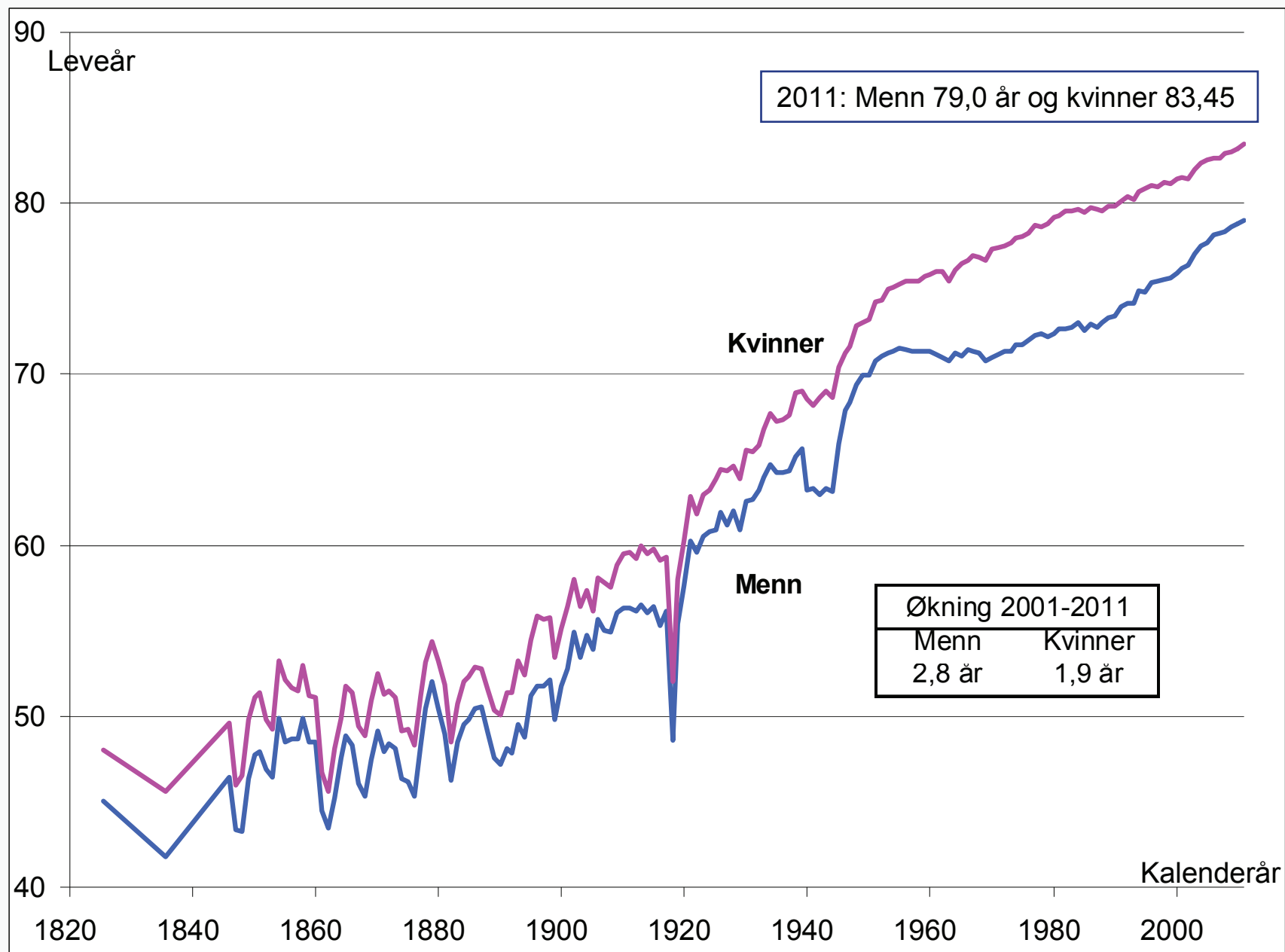
Samlet fruktbarhetstall i Norge

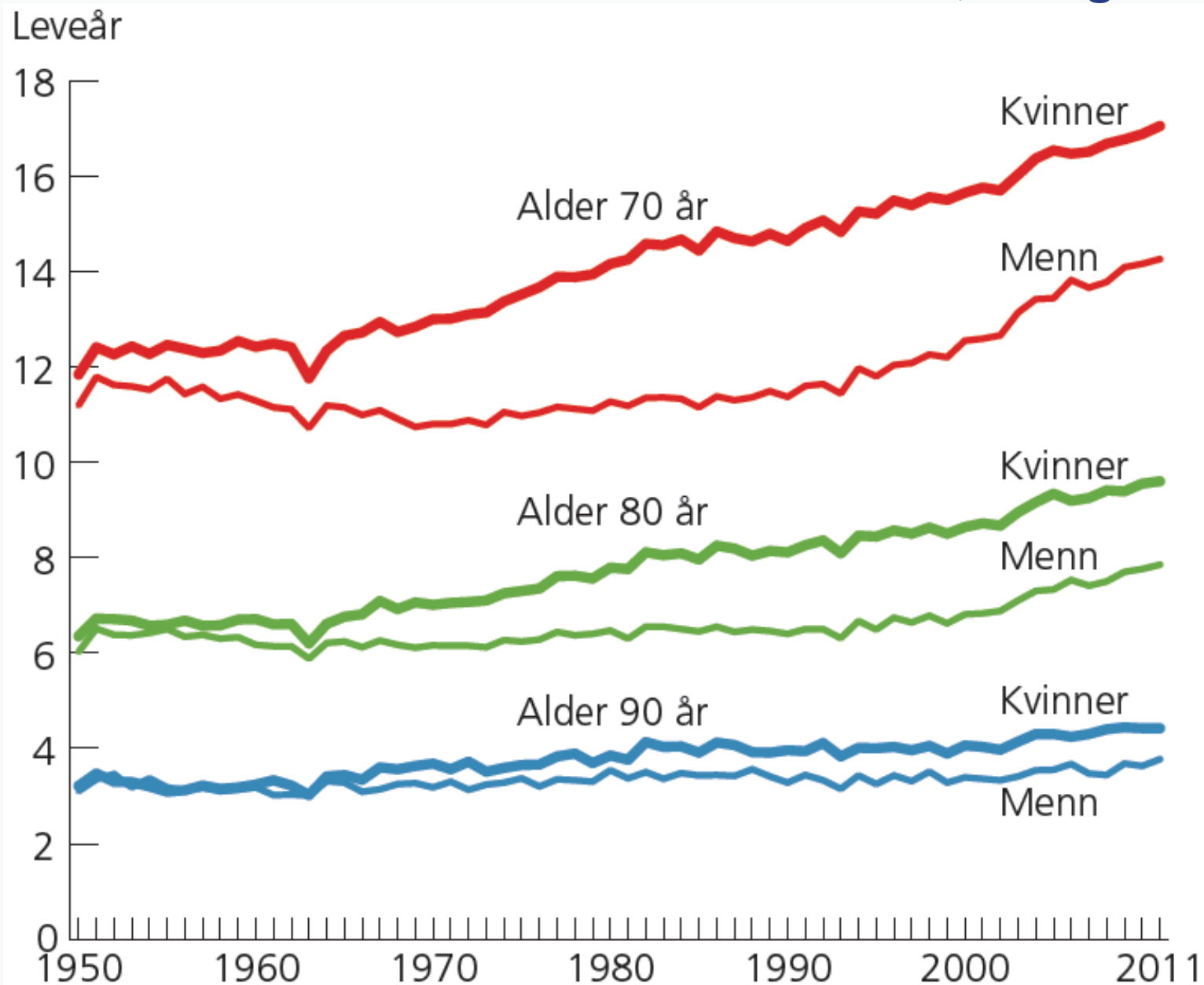
SFT i noen europeiske land

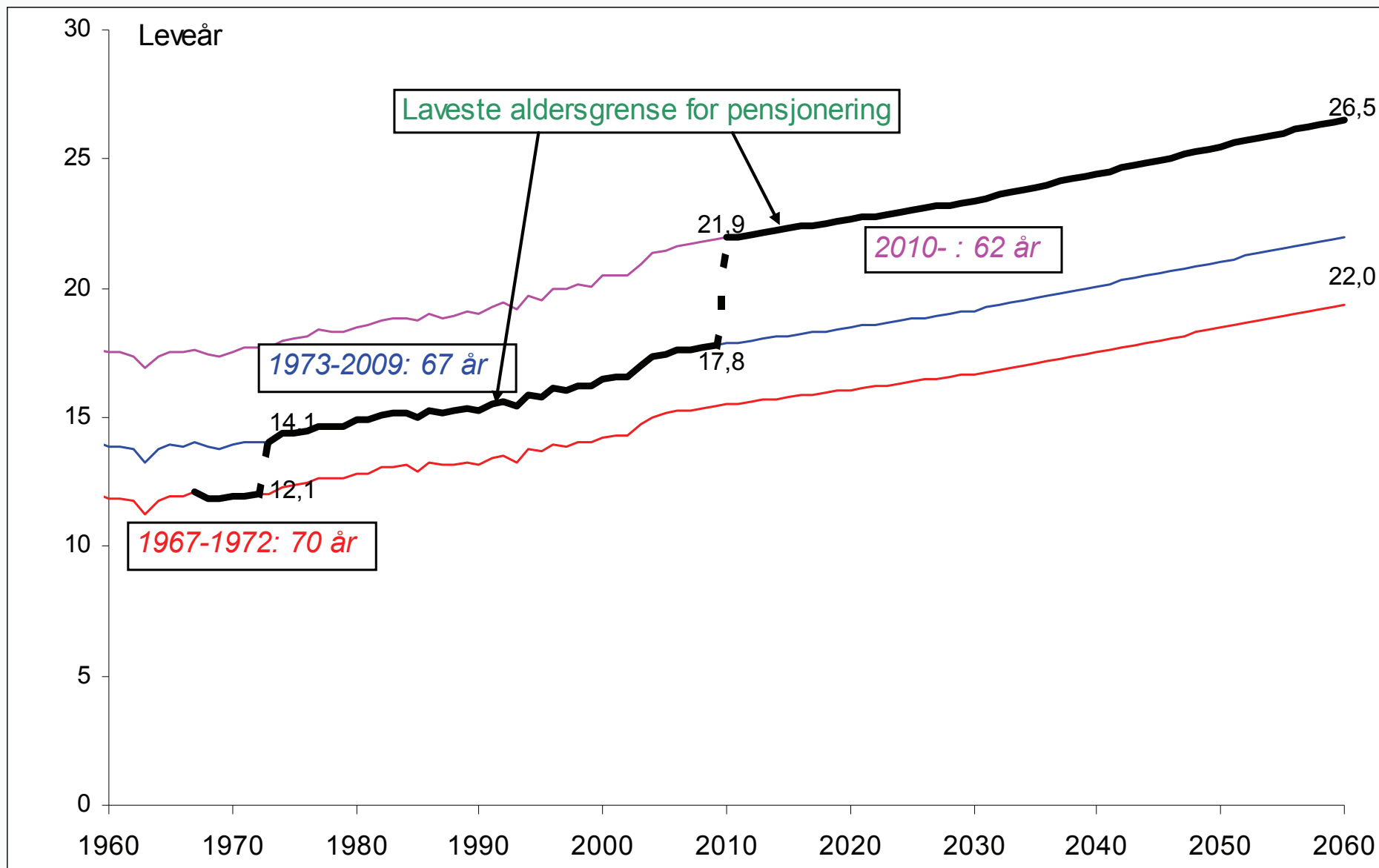
Forventet levealder ved fødselen

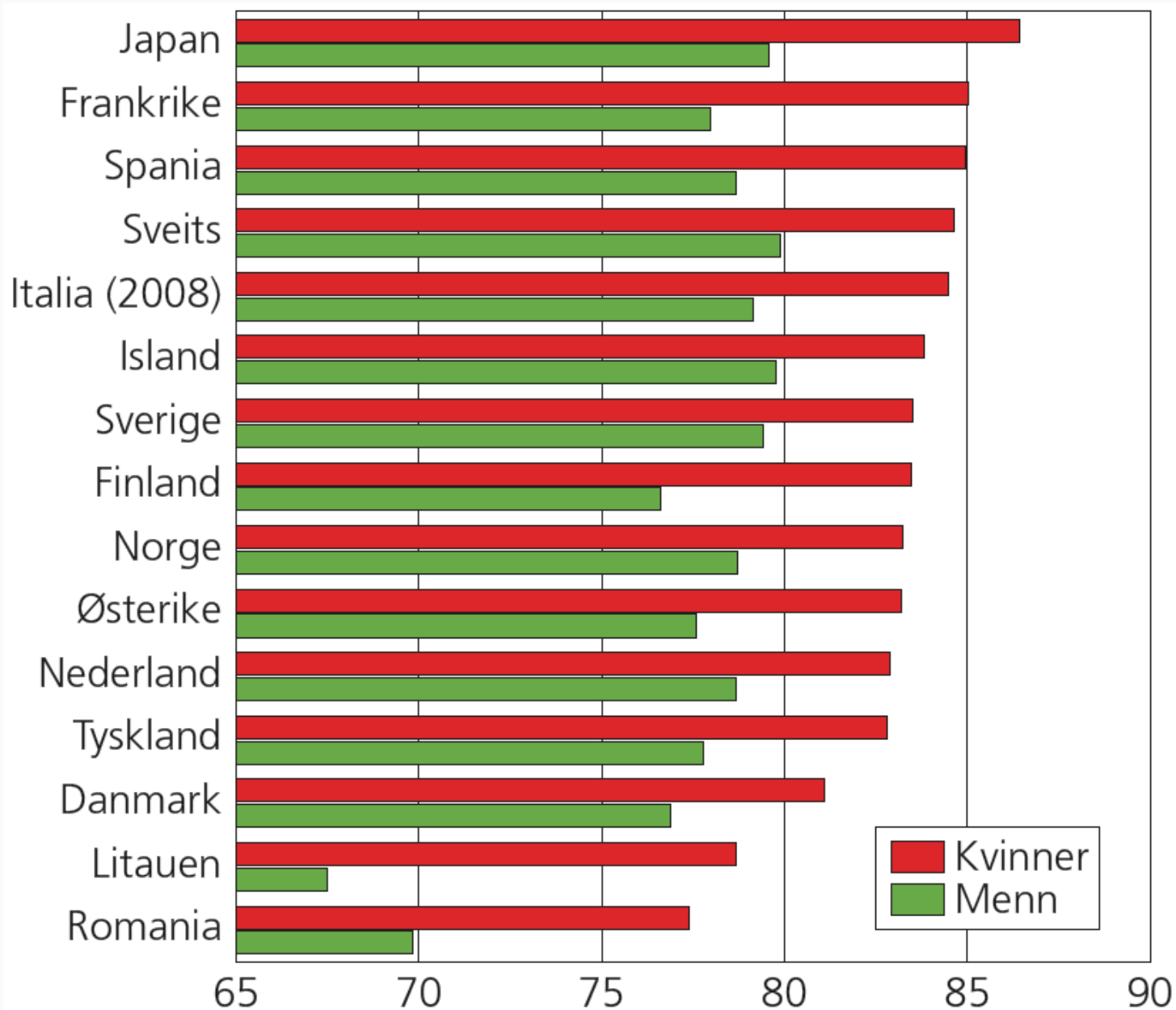
Forventet levealder ved fødselen ved 70, 80 og 90 år

Forventet gjestående levetid

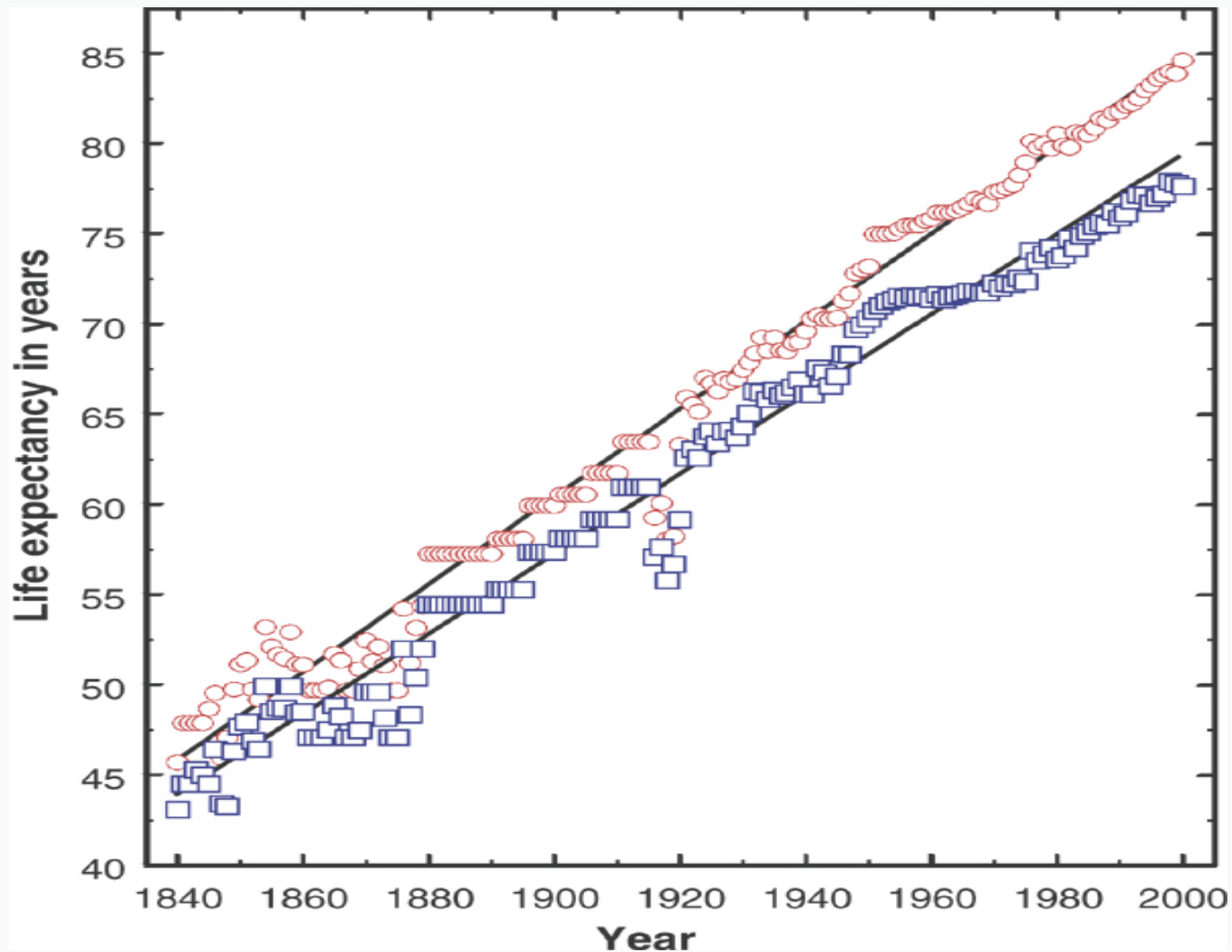

Forventet levealder ved fødselen i 2009 for noen land

Høyest levealder i verden

Kvinner (røde sirkler) og menn (blå firkanter)

Jeanne Calment

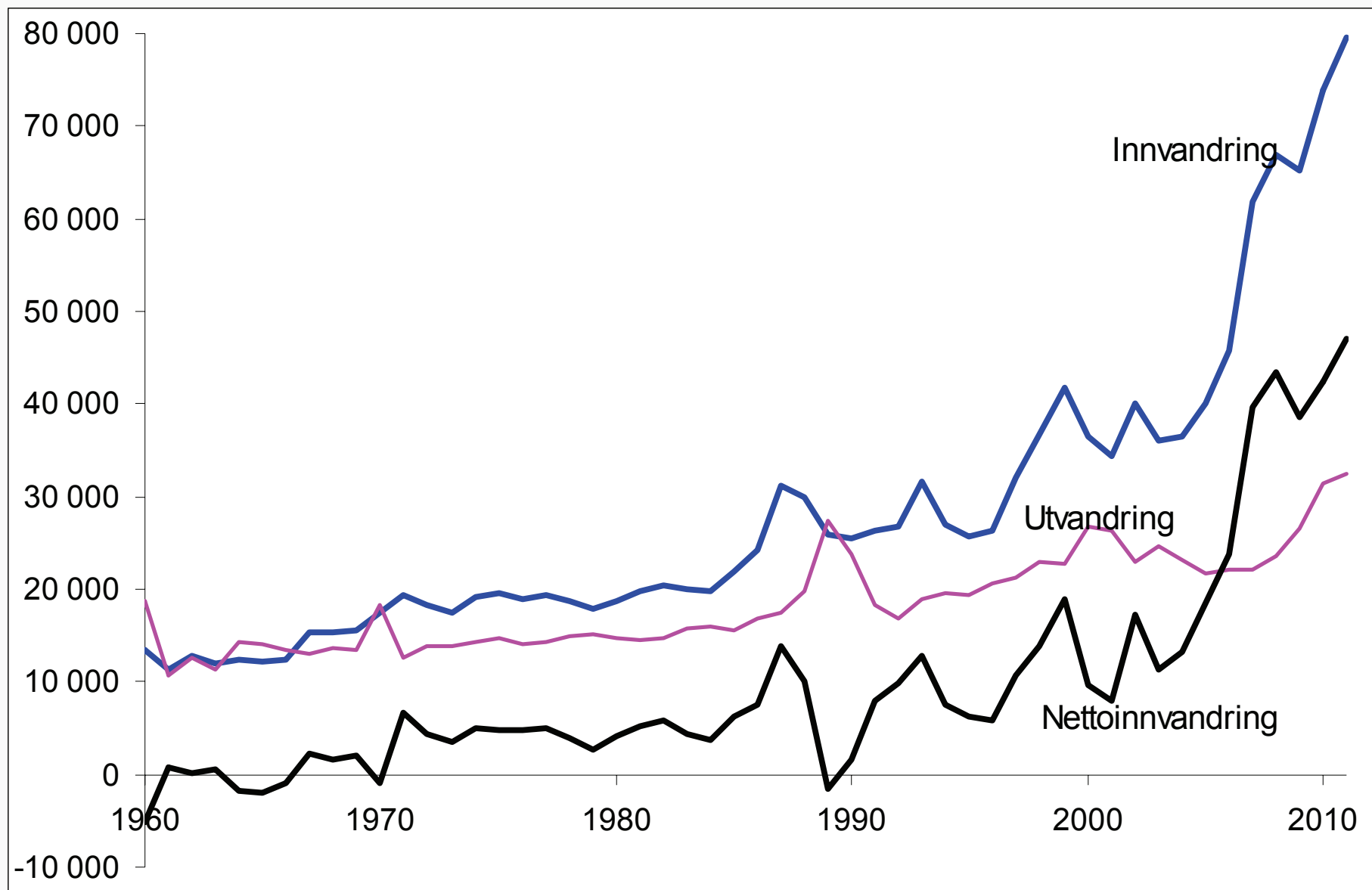
Født 21. februar 1875 i Arles i Sør-Frankrike

Død 4. august 1997

Levde 122 år og 164 dager = 122,4 år

Inn- og utvandring 1960-2011

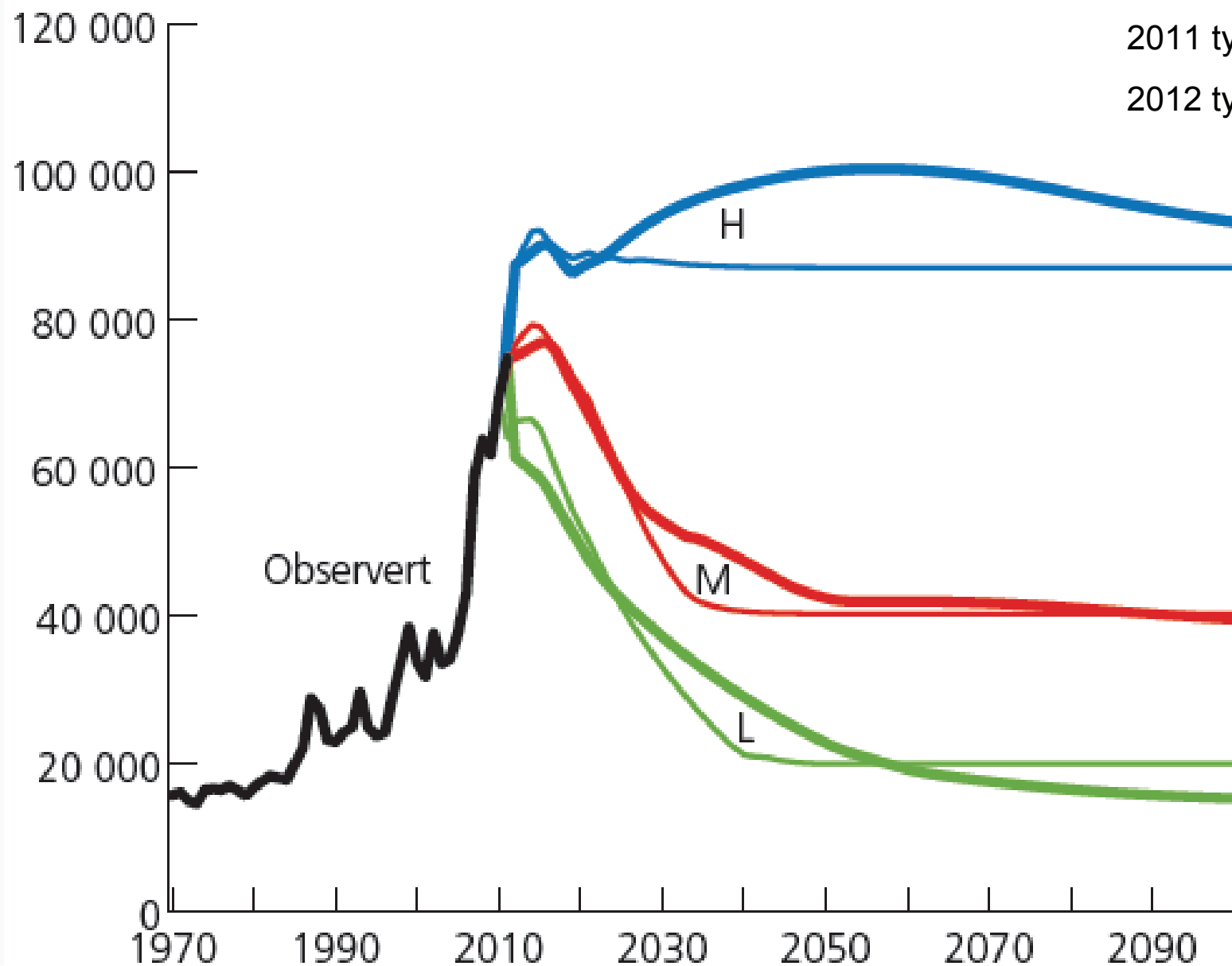

Innvandring i alt

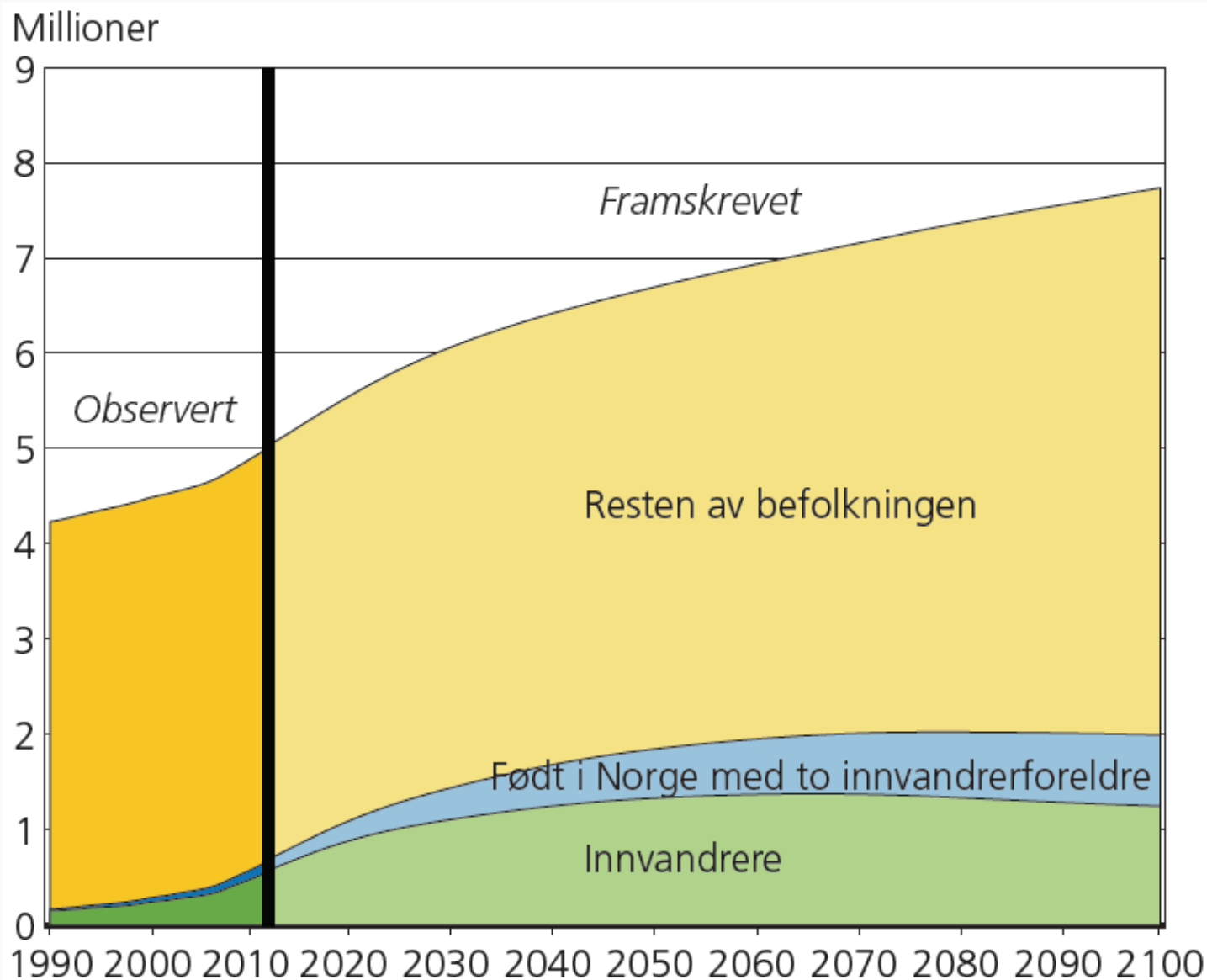
Framskrevet:

2011 tynne streker

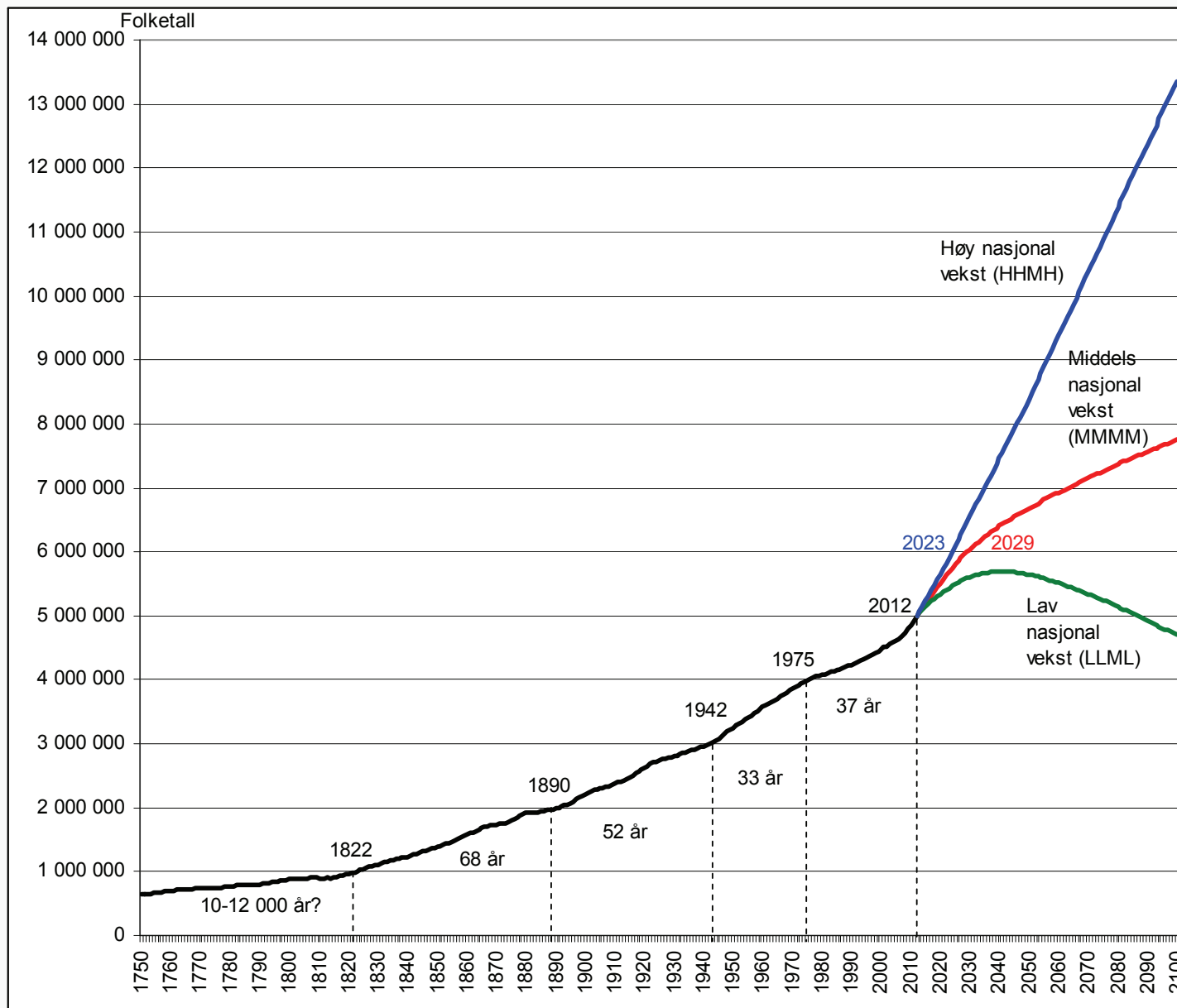
2012 tynne streker

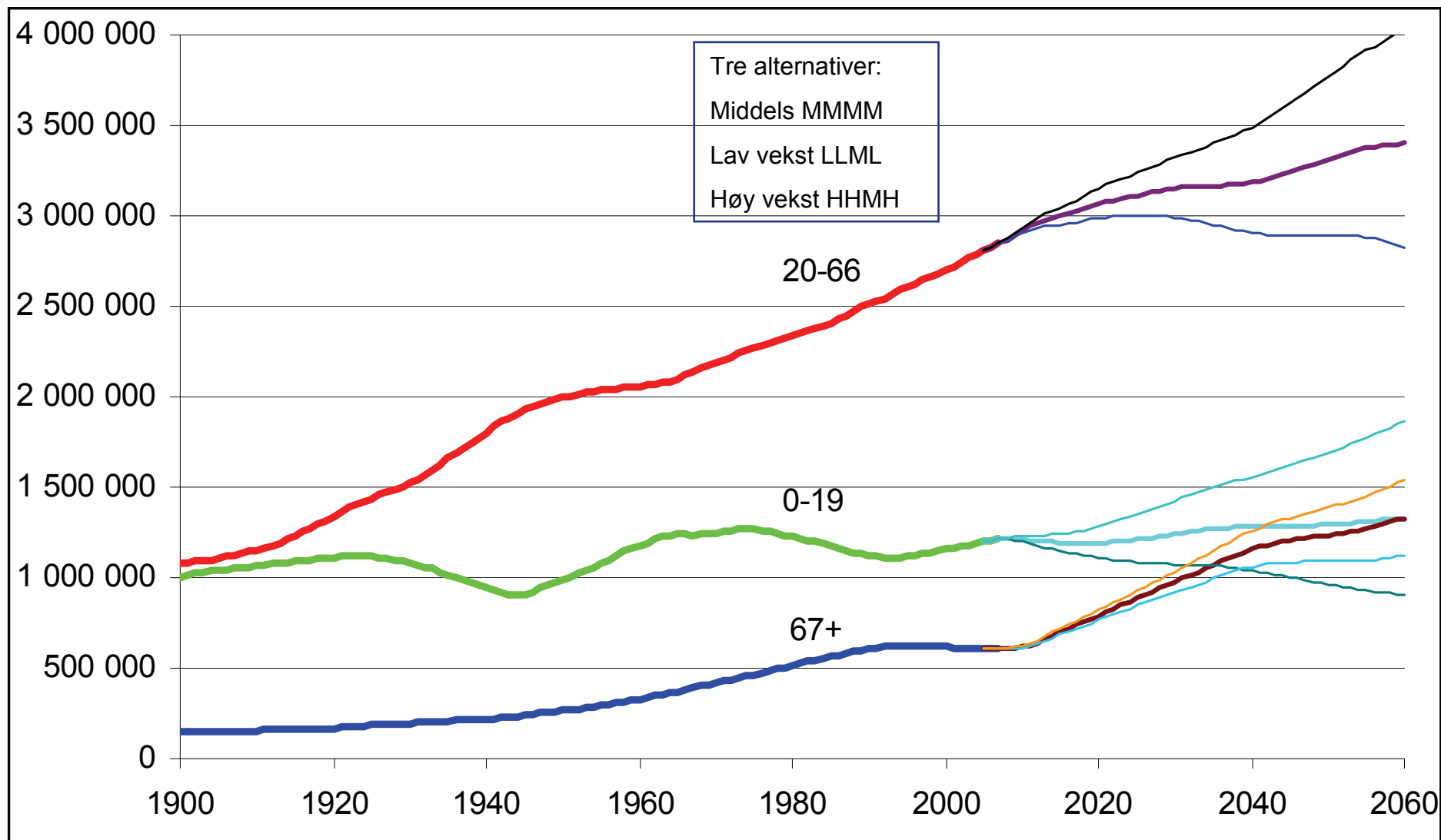
Innvandrere, personer født i Norge med to innvandrerforeldre og resten av befolkningen

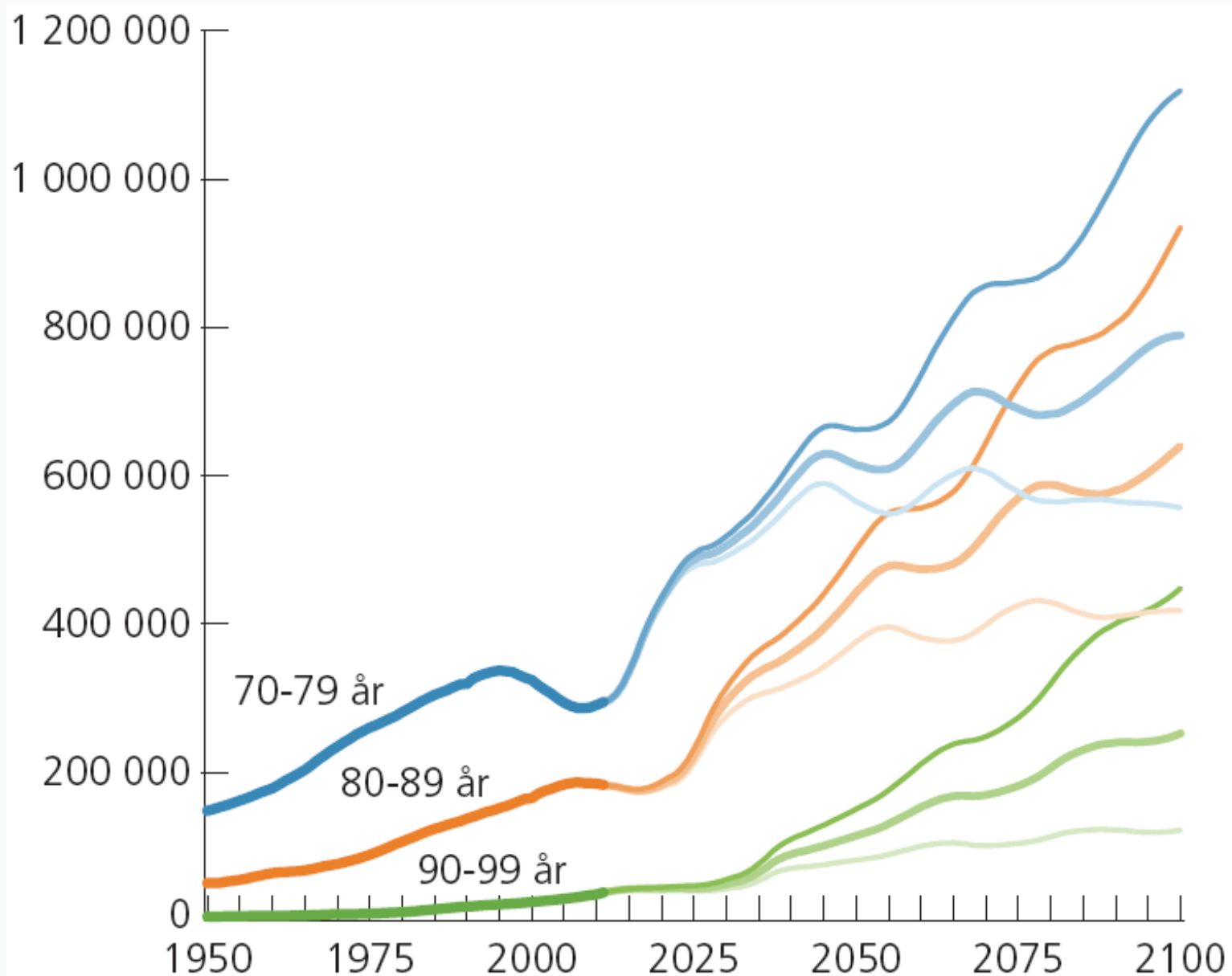
Folketallet i Norge

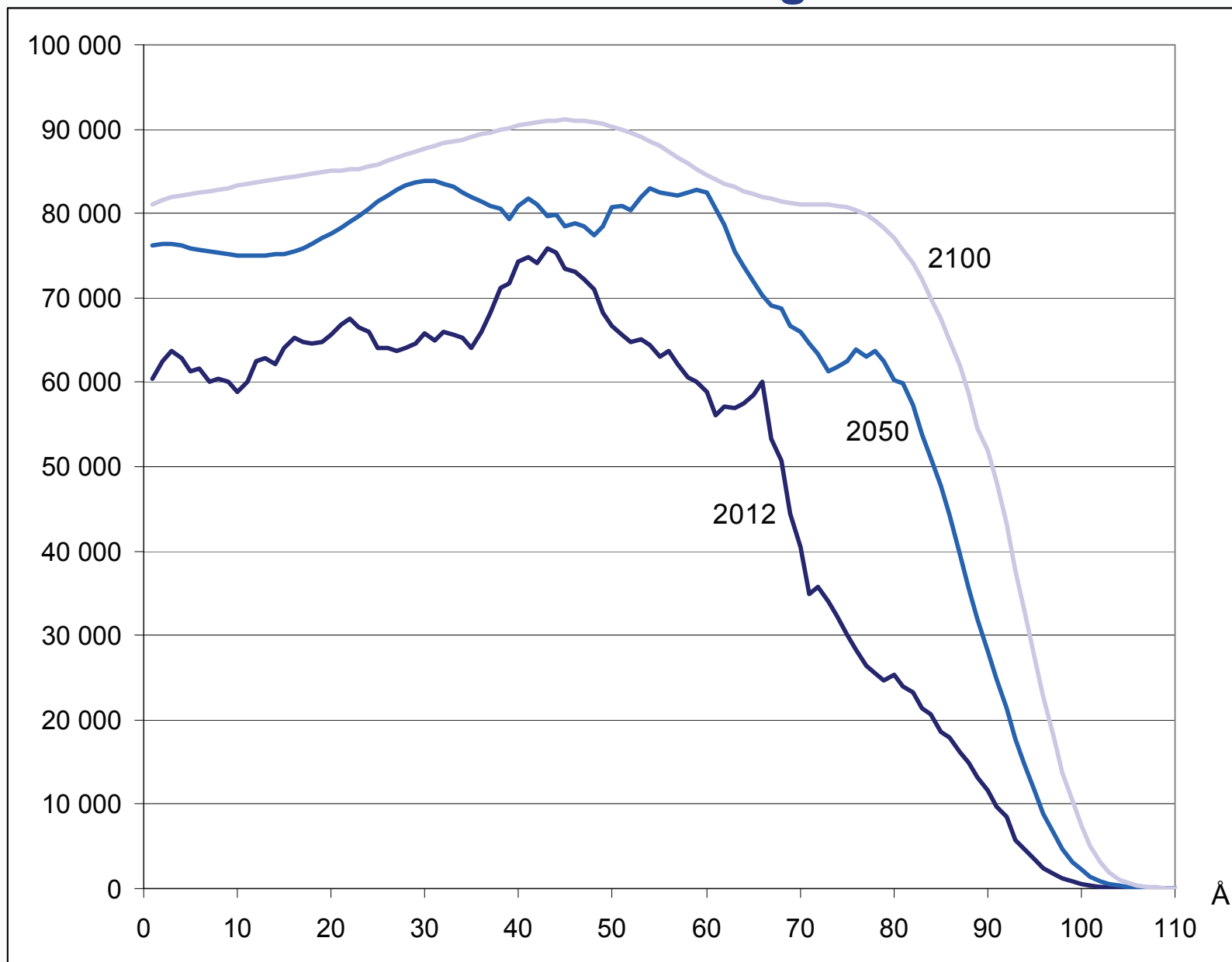
Antall personer i brede aldersgrupper

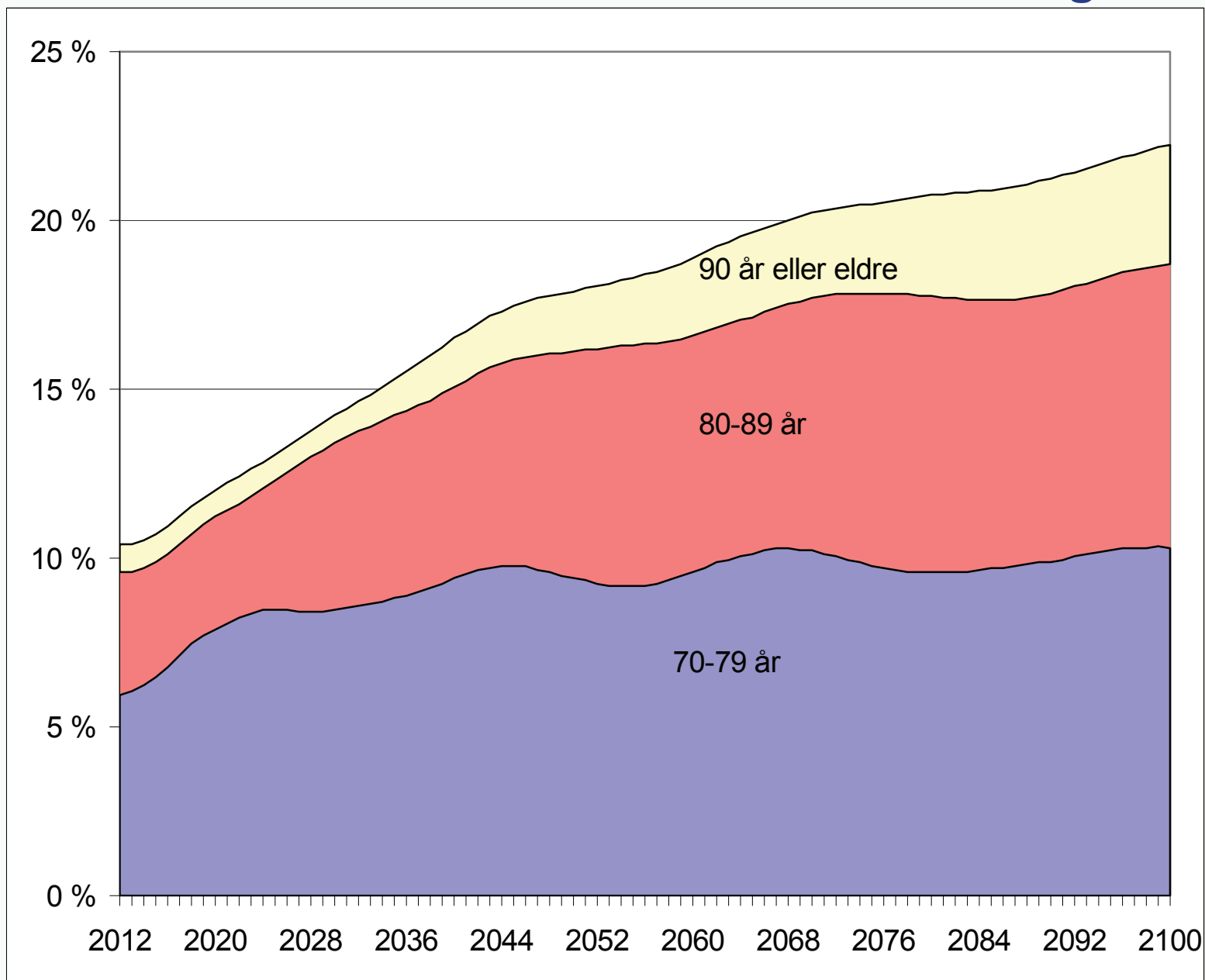
De aller eldste

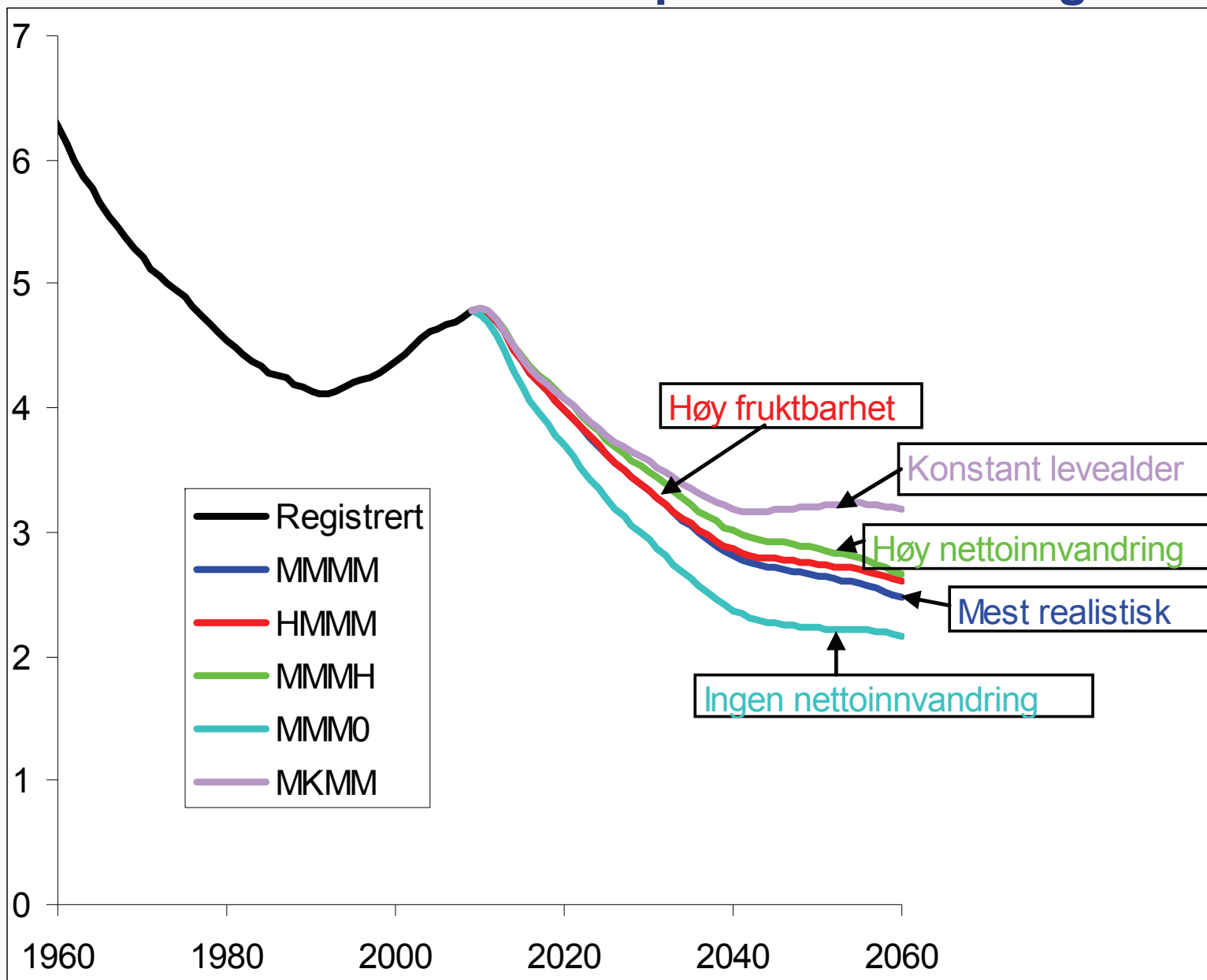
Aldersfordeling

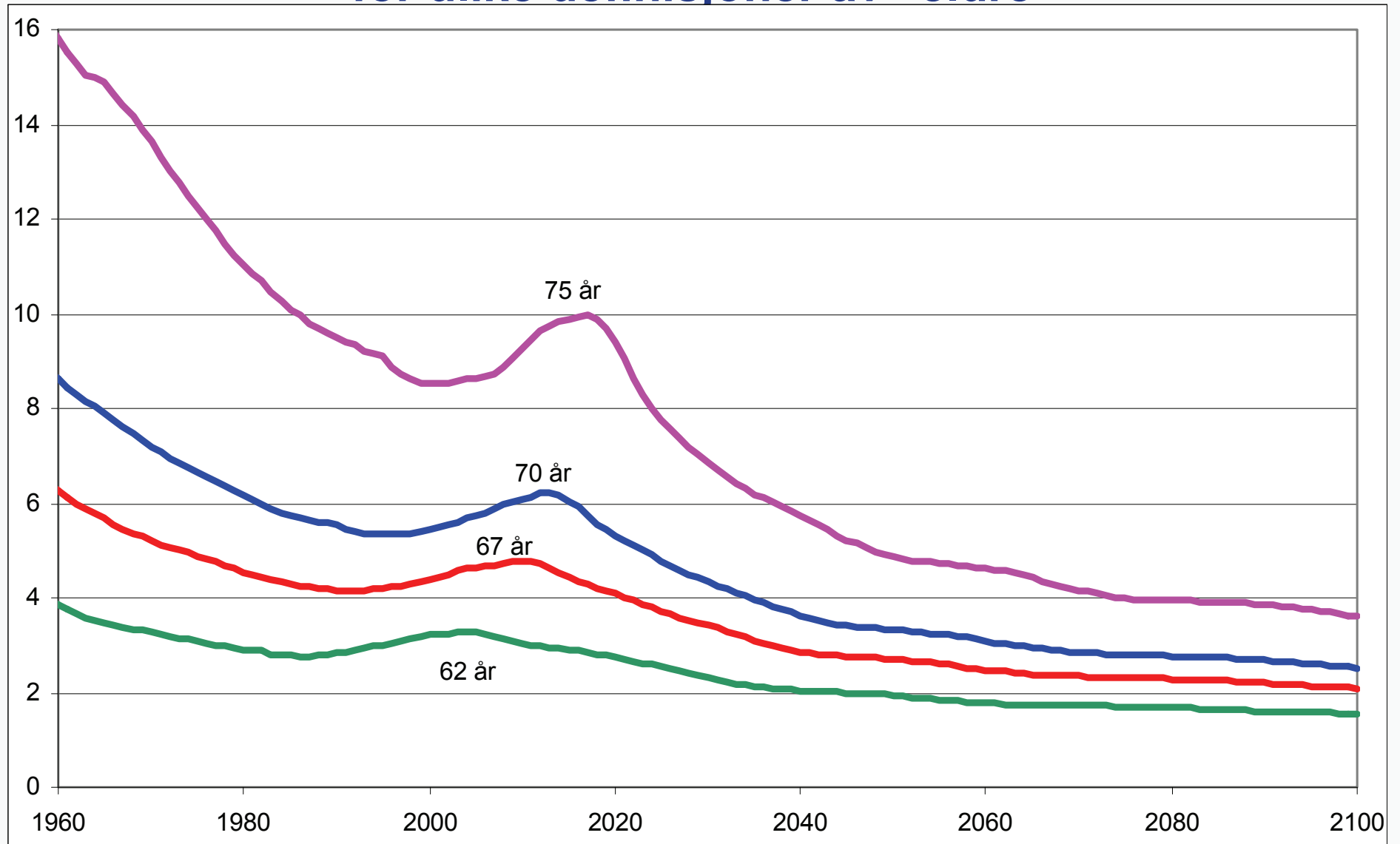
Personer over 70 år som andel av befolkningen

Forholdet mellom antall personer 20-66 og 67+ år

Antall i yrkesaktive aldre per eldre, for ulike definisjoner av "eldre"

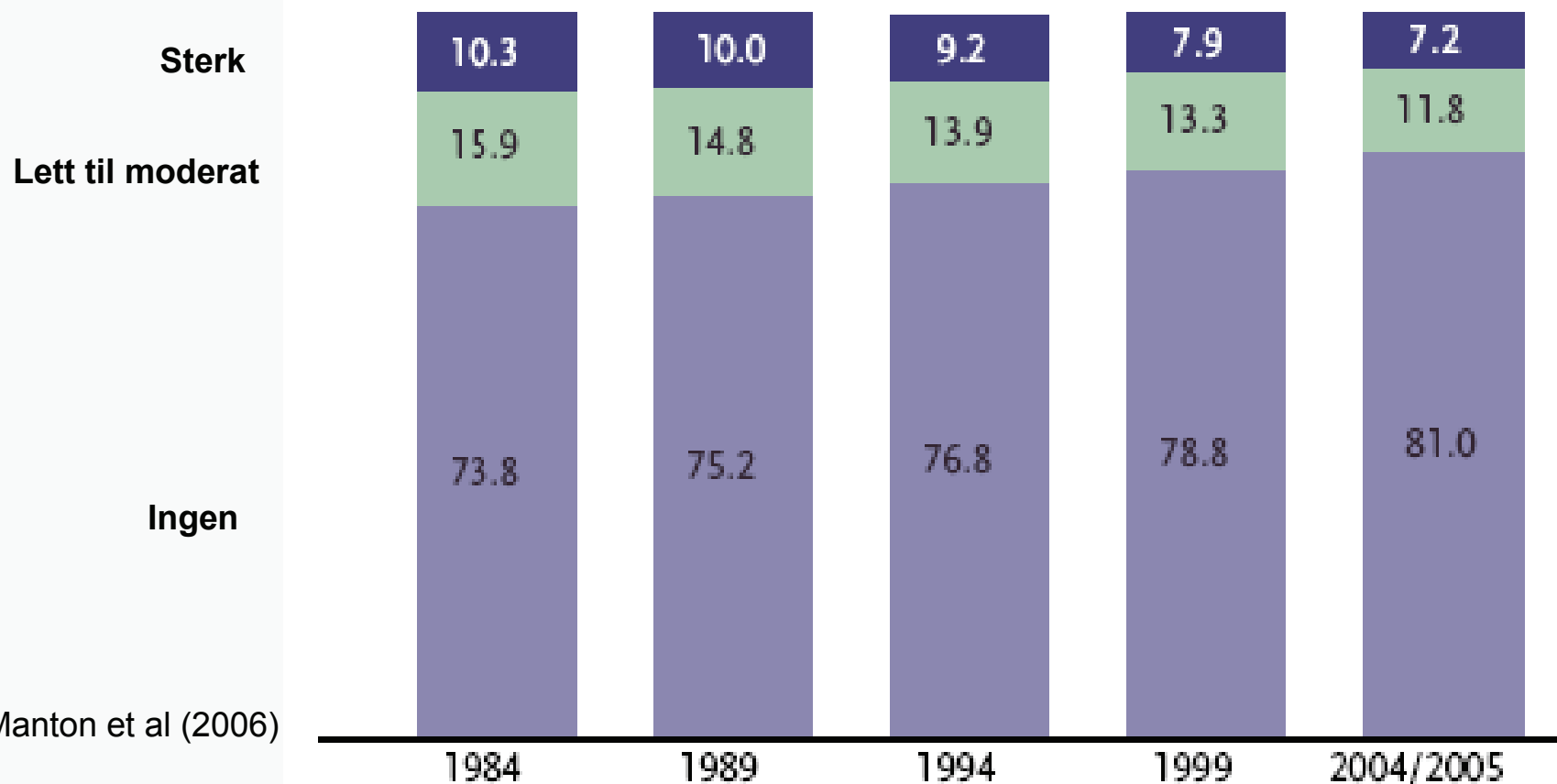

Er folk friske lenger når levealderen øker?

Forekomst av funksjonshemming i den eldre befolkningen i USA

- Andel *med* funksjonshemming synker
- Andel *uten* funksjonshemming synker

Prosent

Kilde: Manton et al (2006)

Noen konsekvenser av aldringen

- En mindre del av befolkningen må sørge for en økende del av befolkningen:
 - Pensjoner
 - Medisinsk behandling
 - Omsorg
- Har vi råd til å bevare de gode velferdsordningene?

Hvordan møte utfordringene fra en aldrende befolkning?

- Øke fødselstallet?
- Bruke mindre ressurser på å øke levealderen?
- Øke innvandringen?
- Øke yrkesdeltakelsen og minske arbeidsledigheten, spesielt blant kvinner, innvandrere og funksjonshemmede?
- Redusere sykefraværet?
- Øke produktiviteten?
- Øke skattene?
- Senke utgiftene til eldre (pensjoner, helsetjenester og omsorg)?
- Øke pensjonsalderen?
- Reformere pensjonssystemet?

Er aldringen midlertidig og derfor gå over?

- Nei – det er ingen "eldrebølge" (eller tsunami) som vil trekke seg tilbake

Takk for oppmerksomheten